

Pediatric neboli nauka o člověku ve vývoji

Pediatric, dětské lékařství, má mezi ostatními obory klinické medicíny svébytné postavení. Je to nauka o dítěti, tedy o člověku ve vývoji. O jeho růstu, zrání, o vývoji fyziologických funkcí, o rozvoji neuropsychickém, emočním, kognitivním a sociálním, ale zejména také o celém spektru poruch a onemocnění, které mohou tento vývoj provázet.

Na jedné straně pomyslného spektra pediatrického věku je mikroskopická, právě oplodněná zárodečná buňka; z ní se za devět měsíců vyvine novorozenec s dokonale diferencovanými orgány, tělními systémy a se samostatnou mozkovou činností, ale ještě odkázaný na trvalou péči svých rodičů. Na druhé straně spektra pediatric je devatenáctiletý mladý člověk, který vstupuje do svého dospělého života a je připraven holýma rukama bojovat proti bezpráví a zvůli a měnit svět ke svému obrazu.

Kolik převratných a dramatických vývojových kroků musí proběhnout za těchto devět měsíců a poté za následujících devatenáct let? Jak je řízen tento největší zázrak přírody? Jak nejlépe porozumět jeho zákonitostem a díky tomu včas odhalit jeho poruchy a umět je co nejlépe léčit? Právě tím se zabývá pediatric.

Pediatric začala vznikat v devatenáctém století ve slumech tehdejších velkoměst. V podmínkách s hroznou kojeneckou a dětskou úmrtností, mezi podvyživenými a strádajícími dětmi. Tam se také začal vytvářet její preventivní rozměr.

Rybí tuk jako prevence křivice, tabletky s železem na chudokrevnost, později první očkovací programy a pravidelné prohlídky u školních lékařů. Během dvacátého století se pediatric změnila stejně jako celá medicína a celá lidská společnost. Optimální výživa, používání antibiotik a populační preventivní programy včetně očkování nejvýrazněji zlepšily zdravotní stav celých dětských populací ve vyspělých zemích. K tomu v posledních desetiletích přistoupily i úžasné výsledky neonatologie a perinatologie, podmíněné rozvojem medicínského poznání, technologickým vývojem i bohatstvím vyspělých zemí.

Česká republika patří mezi země s celoplošnou primární pediatrickou péčí. Síť praktických lékařů pro děti a dorost

dokonale zajišťuje preventivní i léčebnou péči o všechny děti v celé zemi. To není samozřejmé ani v řadě států Evropské unie. Systém jednotných preventivních prohlídek dětí je předepsán vyhláškou ministerstva zdravotnictví, prohlídky mají stanovený časový harmonogram i odborný obsah, ale především mají i v dnešní době více než 95procentní účinnost.

Preventivní prohlídky začínají hned po příchodu dítěte z porodnice, jsou časté v prvním roce života a poté pokračují při každých lichých narozeninách dítěte až do předání pacientů do dospělé péče zpravidla v devatenácti letech. Právě tyto preventivní prohlídky přispívají k odhalení řady zdravotních problémů u dětí včasné fázi, a tak umožňují jejich účinné léčení.

Síť dětských lůžkových oddělení a ambulantních specialistů v jednotlivých podoborech pediatric zajišťuje vyšší formu diagnostiky a léčby na úrovni okresů a krajů. Dětské kliniky

Úroveň péče o děti v České republice je výjimečná a lepší než v řadě států Evropské unie

fakultních nemocnic a republiková centra poskytují zejména komplexní specializovanou péči vážně nemocným dětem. Tento třístupňový model péče o děti vznikl před více než půl stoletím, osvědčil se, a my pediatrii věříme, že zůstane v zájmu dětí zachován. A to i v době, kdy jiné obory medicíny zastínily pediatrii jak počtem pacientů, tak i objemem finančních toků.

I když na rozdíl od poloviny dvacátého století současná společnost v bohatých zemích nevnímá pediatrii jako klíčový medicínský obor, pediatrii vědí, že je stále krásná. Převážná většina dětí se uzdraví a bezelstný dětský úsměv vyléčeného pacienta je nejlepší odměnou. ■